

- 14 1933–1944 között Kolozsvárott megjelent folyóirat. A hivatkozott cikk 1938–1939. 1–2. számában jelent meg.
- 15 A Csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium évkönyve az 1994–95. tanévről. Közreadja az igazgatóság, Csíkszereda, 1995, 40. p.
- 16 Az iskolai könyvtár történetéről. – A Csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium évkönyve a 2003–2004. tanévről. Közreadja az igazgatóság, Csíkszereda, 2004, 37–43. p.
- 17 Az iskolai könyvtár régi könyveiről. – A Csíkszeredai Márton Áron évkönyve a 2004–2005. tanévről. Közreadja az igazgatóság, Csíkszereda, 2005. 42–45. p.
- 18 Dolgozatom megírásában számosan voltak segítségemre. Külön köszönet illeti Muckenhaupt Erzsébet és Szócs János csíkszeredai muzeológusokat és a csíksomlyói Márk József ferences atyát.

Borbé Levente

A felborult fogassal kezdődött

A szentmártonkátai Magvető Klub negyven évéről

„Mi van az emberek között? ... Maga nem tudja még, hányféle kapcsolat van, az emberek négy-öt fogalommal gondolkoznak, van barátság, szerelem, rokonszenv, bizalom. De van más is, aminek nincsen neve. Van titkosabb és érthetlenebb kapcsolat is, ami nem barátság, nem is szerelem, és mégis olyan forró és eleven, hogy nem lehet kitérni előle” – írta Márai Sándor. Ez az idézet akár mottója is lehetne egy közösség negyven esztendeje történetének, hiszen ilyen forró és eleven kapcsolat fűzi össze azt a néhány tucat szentmártonkátai könyvszerető embert, olvasót, könyvtárlátogatót, akik a helyi Magvető Klub tagjai. Azé a klubé, amely idén ősszel ünnepelte megalapítása negyvenedik évfordulóját. Az ország egyik legrégebben működő könyvtári klubjáról, azaz valódi közösségről van szó.

Az 1960/70-es évek fordulóján, a civil társadalom első „hajnali álmosággal” küzdő mocnárságain idején Szentmártonkátán is úgy érezték a fiatalok, hogy kell egy hely, ahol rendszeresen összejöhetnek, ahol értelmesen tölthetik el szabadidejüket, ahol kötetlenül beszélgethetnek, ahol írókkal, művészekkel találkozhatnak, ahol olvasmányokról, filmekről, színdarabokról cserélhetnek eszmét. Ezért és így alakult meg a községi könyvtárban tíz-tizenöt taggal a Nagykátai Járási Könyvtár és a Magvető Kiadó patronálásával a Könyvbarát Klub, amely később Magvető Ifjúsági Klubként vált országosan ismertté.

A klub első meghívott vendége Bereményi Géza – akkor még fiatal – író volt, aki *A svéd király* című kötetét mutatta be az érdeklődő hallgatóságnak. *„A tagság egytől egyig ott szorongott a könyvtár kis helyiségében. Végre megérkezett Bereményi Géza, a Járási Könyvtár munkatársaival és a Magvető Kiadó képviselőjével, Fábian Zoltánnal, 'keresztanyánkkal'. Géza bemutatkozott, s a könyvről kezdett beszélni, majd várta a kérdéseket. Néma csend támadt, senki nem mert elsőnek kérdezni. A véletlen segített. Az ajtó mellett levő egyetlen fogasunk, amelyen közel 50 kabát nyu-*

godott, nagy robajjal közénk vágódott. A váratlan esemény harsány derűt váltott ki. Pillanatokon belül feloldódott a hangulat. Véget ért a kínos csönd, s kérdések özöne zúdult Gézára” – emlékezik az első író-olvasó találkozó fölszabadító élményére a klub akkori és mai vezetője, Kissné Pásztor Éva. Mint írja: ez volt a klub tagságának „tűzkeresztsége”. Ettől kezdve rendszeressé váltak a jó hangulatú programok. A hivatalosan tervezett évi három író-olvasó találkozón felül számolatlanul sok klubest következett 1970-től – máig, a 2010. október 16-ai jubileumi ünnepségig.

A klub annak rendje és módja szerint mihamar vezetőséget választott, programot alkotott, házirendet és működési szabályzatot alakított ki, tagdíjat szedett (5 forintot!), egyszóval megindult a rendszeres klubélet. A tagságát összetartó erők egyike éppen a rendszeresség volt és maradt, annak a biztos tudata, hogy legközelebb is együtt leszünk, és okosan, hasznosan, derűsen töltjük meg tartalommal az időt. És nem csupán író-olvasó találkozókon, esteken, kötött programokon találkoztak a tagok, hanem nönapi rendezvényeken, Mikulás-napkor, közös kirándulásokon és színházlátogatásokon, vagy akár bográcsos főzéseken, esti szalonnasütéseken is.

Négy évtized irodalmi klubestjei, találkozói vendégeinek névsorát igencsak hosszadalmas lenne ide írni, inkább csak jelzéseként említessék néhány név: Victor Máté zeneszerző, Márton András színművész, Dinnyés József „daltulajdonos”, a hajdani Gemini együttes tagjai, M. Kecskés Sándor pantomimművész. Az írók közül: az egyik patronus, az írószövetség akkori titkára, Fábíán Zoltán, azután Mándy Iván, Rákos Sándor, Varga Domokos, Benke László, Nyilassy Balázs, Szervác József, Kristó Nagy István, Kanizsa József, Zalán Tibor, Tóth Béla, Szénási Sándor...

Negyven év töretlen együttműködésének, sikereinek, a „forró és eleven” kapcsolat folytonosságának kell, hogy valami „titka” legyen. Erre nézve is útmutatást kapunk a klub jeles évfordulójára megjelent kiadványból.* Itt olvasható ugyanis a klubtagok hitvallása: „*Hisszük azt, hogy a könyvekkel ment előbb a világ! Hiszen a jó könyv olyan erőforrás, amely egy életre segítséget, útmutatást ad. Oázis a lélek számára, amelyből táplálkozhat, életerőt szívhat, erkölcsi támaszt, útmutatást nyerhet mindenki.*” És ide idézi a könyv összeállítója Juhász Ferenc gondolatát is: „*A könyv értelme az ember. Könyv nélkül magányos lesz az emberiség. Árva.*” Erre a hitvallásra épül a klub nagyon is gyakorlatias „filozófiája”, amelynek lényege a koherencia, az összetartozás tudata, és amelynek sarokpontjait olyan fogalmak jelzik, mint a rendszeresség és a folyamatosság biztonsága, a közös érdeklődés, a tisztelet az ember iránt és a hagyományok ápolása. A múlt, jelen, jövő összekapcsolódása, a hagyományfolytonosság az az összetartó erő – vélik a Magvető Klub tagjai –, amely minden értékelvű közösség fönnyommaradását biztosítja. Erről a gondolatról (is) szól a klub négy évtizedes működésének krónikája.

Az évfordulóra megjelent jubileumi kiadvány voltaképp képes krónikája a Magvető Klub tekintélyes történetjének. Három rövid fejezete áttekintést ad a szentmártonkátai közösség múltjának legfontosabb mozzanatairól, fölvonultatja a klub jeles vendégeit és emlékezetes programjait, választ keres és talál a közösséget összetartó erő „titkára”, majd negyedik fejezetében képes album gyanánt fekete-fehér és színes fotókon szemlélteti a klubélet 1973 és 2010 közötti emlékezetes – és többnyire derűs – pillanatait. Az utolsó fejezet (*Válogatás a klub archívumá-*

* A Magvető Klub krónikája 1970–2010. (Összeáll. Kissné Pásztor Éva) Szentmártonkátá, 2010. 128 p.

ból) afféle szöveggyűjtemény, történeti olvasókönyv, amely dokumentumok sokasága révén enged bepillantást a klubélet történetének részleteibe. Főként egykorú sajtóközlésekből (*Népművelés, Pesti Műsor, Pest Megyei Hírlap, Magyar Ifjúság, Olvasó Nép, Tápiómente*) és kisebb részben levelekből, hivatalos és félhivatalos iratokból ad szemléletes válogatást a közösség elmúlt negyven esztendejéről.

A Magvető Klub a könyvet, irodalmat, művészeteket szerető, olvasó emberek gondolkodó közössége. Miközben tudjuk, hogy a könyvolvasás a lehető legmagányosabb szellemi tevékenység, az is tudható, hogy az irodalmi alkotás igazi hatása az együttes gondolkodás útján megsokszorozódik. A közös élmények és tapasztalatok, a közös, egycélú gondolkodás pedig a cselekvő közösség létrejöttének feltétele. Erre nézve is tanulság ez a kötet és a mögötte álló gazdag négy évtized.

Mezey László Miklós